

ÖZET: Yürürlükteki Toplu Sözleşmenin 28 inci maddesi gereğince ilave bir derecenin, 15/01/2016 tarihinde 657 sayılı Kanuna göre görevden uzaklaştırılmış bulunan memurlara ne zaman uygulanması gerektiği hk. (26/05/2016-3215)

Yürürlükteki Toplu Sözleşmenin 28 inci maddesi gereğince ilave bir derecenin, 15/01/2016 tarihinde 657 sayılı Kanuna göre görevden uzaklaştırılmış bulunan memurlara ne zaman uygulanması gerektiği hususunda Başkanlığımız görüşünü talep eden ilgi yazı incelenmiştir.

Malumları olduğu üzere, Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2016 ve 2017 Yıllarını Kapsayan 3. Dönem Toplu Sözleşmenin "*Genel Hükümler*" başlıklı birinci kısmının 28 inci maddesinde; "*457 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen ek geçici madde, 458 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa eklenen mülga ek geçici madde ve 459 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununa eklenen ek geçici madde hükümleri; anılan ek geçici maddeler kapsamında belirtilen (sözleşmeli subay, sözleşmeli astsubay, uzman jandarma ve uzman erbaşlar dahil) ve bu ek geçici maddeler ile 2/2/2005 tarihli ve 5289 sayılı Kanun hükümlerinden yararlanmamış olanlardan 15/1/2016 tarihinde görevde bulunanlar (aylıksız izinde bulunanlar dahil) ile bunlardan anılan tarihten önce emekli, adî malüllük, vazife malüllüğü aylığı bağlananlar ile dul ve yetim aylığı alanlar hakkında da uygulanır.*" hususunda mutabakata varılmıştır. Ayrıca, aynı kısmın "*Yürürlük süresi ve tereddütlerin giderilmesi*" başlıklı 3 üncü maddesinde; "*(1) Bu Toplu Sözleşme, 1/1/2016-31/12/2017 tarihleri arasında uygulanır. (2) Bu Toplu Sözleşmenin uygulamasına ilişkin olarak ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye ve uygulamayı yönlendirmeye, ilgisine göre Maliye Bakanlığı ile Devlet Personel Başkanlığı görevli ve yetkilidir.*" düzenlemesine yer verilmiştir.

Düzenlemeden anlaşılacağı üzere maddede belirtilen şartları taşıyan memurlar hakkında, ilave bir derece verilmesine yönelik 458 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve buna bağlı mevzuat hükümleri uygulanacaktır.

22/9/1991 tarihli ve 458 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa eklenen ek geçici maddede; "*Bu Kanun ve ek geçici maddelerine göre aylık almakta olan personelden (2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu ile 2914 sayılı Yüksek Öğretim Personel Kanununa tabi olanlar dahil) 20.2.1979 tarihli 2182 sayılı, 19.2.1980 tarihli ve 2260 sayılı Kanunların hükümlerinden yararlanmamış olanların kazanılmış hak aylıkları bir defaya mahsus olmak üzere öğrenim durumlarına bakılmaksızın ve kadro aranmaksızın bir üst derecenin aynı kademesine getirilir ve alt derecede bulunulan kademedeki geçirilen süre üst derecedeki kademedeki geçmiş sayılır.*"

Birinci fıkra esaslarına göre verilen derece, ek geçici 12 ve 13 üncü maddeler kapsamına giren personelden 20.2.1979 tarihli ve 2182 sayılı Kanun hükümlerinden yararlanmamış olanların emekli keseneklerine esas aylık derece ve kademelerine eklenir.

Emekli keseneklerine esas aylıkları kazanılmış hak aylıklarının üzerinde bulunanlara, birinci fıkra esaslarına göre verilecek derece kazanılmış hak aylıkları ile emekli keseneklerine esas aylık derece ve kademelerine ayrı ayrı uygulanır.

Birinci, ikinci ve üçüncü fıkra hükümleri, bu fıkraların kapsamına girenlerden bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten önce bağlanmış olan emekli, adi malüllük, vazife malüllüğü aylıkları ile dul ve yetim aylıkları alanlar hakkında da uygulanır.

Daha önce memuriyeti olanlardan 2182 ve 2260 sayılı Kanun hükümlerinden yararlanmamış bulunanlardan bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte askerlik görevini yapmakta olanlar hakkında da bu madde hükümleri uygulanır." hükmü bulunmaktaydı.

Diğer taraftan, 28/10/1991 tarihli ve 21035 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulan Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinde (Seri No 122); "3.10.1991 tarih ve 21010 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve 15.10.1991 tarihinden itibaren yürürlüğe giren 22.9.1991 tarihli ve 457, 458 ve 459 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerin uygulanması sırasında çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi ve kurumlar arasında uygulama birliğinin sağlanması amacıyla aşağıdaki açıklamaların yapılması yararlı görülmüştür.

...
IV- 457, 458 ve 459 sayılı KHK.'ler İle İlgili Ortak Açıklamalar:

...
5) Anılan KHK.lerin uygulanması sırasında ortaya çıkması muhtemel olan ve bu tebliğde yer almayan tereddütler hakkında, daha önce 20.2.1979 tarih ve 2182 sayılı Kanunun uygulanması ile ilgili olarak hazırlanan 9.3.1979 tarih ve BÜMKO-KY-10-115546-34/8511-16 sayılı (Seri No: 60), Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinde yapılan açıklamalar dikkate alınacaktır." düzenlemesi yapılmıştır.

Buradan hareketle, memurlara ilave bir derece verilmesine ilişkin 20/2/1979 tarihli ve 2182 sayılı Kanunun uygulanması hakkında açıklamalar içeren bahse konu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinin (Seri No: 60); "B - YASA HÜKÜMLERİNİN UYGULANMASI" başlıklı bölümünün (k) bendinde; "2182 Sayılı Yasanın yürürlüğe girdiği, 1.3.1979 tarihinde görevinden uzaklaştırılmış, tutuklanmış ya da gözaltına alınmış bulunan memurlar da 657 sayılı Yasanın değişik 141 inci maddesinde öngörülen koşullar ile bu yasa hükmünden yararlanacaklardır." denildiği görülmüştür.

657 sayılı Kanunun "Görevden uzaklaştırılan veya görevinden uzak kalan memurların hak ve yükümlülüğü" başlıklı 141 inci maddesinde; "Görevden uzaklaştırılan ve görevi ile ilgili olsun veya olmasın herhangi bir suçtan tutuklanan veya gözaltına alınan memurlara bu süre içinde aylıklarının üçte ikisi ödenir. Bu gibiler bu Kanunun öngördüğü sosyal hak ve yardımlardan faydalanmaya devam ederler.

143 üncü maddede sayılan durumların gerçekleşmesi halinde, bunların aylıklarının kesilmiş olan üçte biri kendilerine ödenir ve görevden uzakta geçirdikleri süre, derecelerindeki kademe ilerlemesinde ve bu sürenin derece yükselmesi için gerekli en az bekleme süresini aşan kısmı, üst dereceye yükselmeleri halinde, bu derecede kademe ilerlemesi yapılmak suretiyle değerlendirilir." hükmü, "Memurun göreve tekrar başlatılması zorunlu olan haller" başlıklı 143 üncü maddesinde; "Soruşturma veya yargılama sonunda yetkili mercilerce:

- a) Haklarında memurluktan çıkarmadan başka bir disiplin cezası verilenler;
- b) Yargılamanın men'ine veya beraatine karar verilenler;
- c) Hükümden evvel haklarındaki kovuşturma genel af ile kaldırılanlar;
- ç) Görevlerine ve memurluklarına ilişkin olsun veya olmasın memurluğa engel olmayacak bir ceza ile hükümlü olup cezası ertelenenler;

Bu kararların kesinleşmesi üzerine haklarındaki görevden uzaklaştırma tedbiri kaldırılır." hükmü bulunmaktadır.

Yukarıda yer verilen hüküm ve açıklamalar çerçevesinde; yürürlükteki Toplu Sözleşmenin 28 inci maddesinde ilave bir derece uygulanması hususunda 457, 458 ve 459 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler ile bunlara bağlı mevzuat hükümlerinin uygulanacağı belirtildiğinden, (60) ve (122) seri numaralı Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliği de göz önüne alınarak, mezkur maddede yer alan şartları taşıyan memurlardan 15/01/2016 tarihinde görevden uzaklaştırılmış bulunanlara, 657 sayılı Kanunun 143 üncü maddesindeki durumların gerçekleşmesine bağlı olarak haklarındaki görevden uzaklaştırma tedbirinin kaldırılmasını müteakiben ilave bir derece uygulanması gerektiği mütalaa edilmektedir.